

եղերովին մը լինելով, այս օրերու հմտն-
Ա. Պատրիարք Հօգ կովմանէն զաւառին և-
րեւախանութիւն Խորվոյ պրատին ուղա-
ածաւիւն զիր և տեղը ուս քանտեսդուրութեան
զատուն յաստեկ հրաման եկած է Ա. Պա-
տրիարքի մէջ յիշտուելիք՝ զանոն նարին-
տիր առաջնորդին Հետեւարար Նիկո-
լովիսոյ վիճակացինք այլ եւս կարկած եւս
պատճառ մը չանձենորդի մրցյա անշտե-
քեր կերպար նարին Միրագրաւենան բերկ-
րութիւն գործածաւն է ապաւն բնզ ճաւու-
իս Ներ Վերսէս եպիսկոպոսի Ասոյ
աթոռոյն կաթողիկոս ընտրուելու հաւա-
նականութեան զարով կը անենք թէ այց
զարդարես Անդրտարամիւն մը լինելով
չիկրնար որդեւք յարուցնեն Կորին քե-
րուպատուութեան Առաջնորդական ընտ-
րութեանը, եւ ՞ո՞ ի՞ է Քրոնկաւթիւն այ-
դանէ թէ եւ մենք չհաւաաւազու պատճառ
ներ ունինք Պատարձակ Ազգայինց և ՚ի
մանառոք խազին զցուոց զգացմանը բա-
ժանորդ Անել Յնի վորանիր Նիկոլովիոց
վիճակացինք Ասոյի մեր Վեն բարձկո-
մին այս մասին ուսուած երկնուզը մնաց հա-
մար Եշանտերութիւն չըսնին

Հայոց զի բարեմանը մեր պահապահի իւն
Ներք ինձ մասուն անդ ամսով համար՝ որ Նայն
առզերուն շարժուսիթը մեր տառջորդու-
կան ընարաթիւնն ողած է:

Պատահս Առաջորդութիւնը վերսա-
հասումաւրաւ բարձանիլլ հանցաւ պաշտուե-
թի համեմաթիւնը լինելով շարժուսիթն
ու Վասուն և բարուս ուղամանի եղան հետ
զբաս աւելորդ կ' համարիմք բացառքի
համ Արդ՝ մեր բարեկամը թագերկիւ ո չու-
նենաց եւ ազատ ընացութիւնն արդիւնքը
տեսնելու:

Ներկայի գաւառու խաղաք պիտի
մ' է, և նոյն խոզակը մեռն չնորդին էր
որ մինչեւ իսկ իւր տեսն անցումնուղ
ծանոթ էնք. Անդուզաւ եպիկարպու հրեց
ուստի քայլութեան ուղարքու թեւած պաշտօն
վարելու կորու եզաւ. Կը կամ դիմայ Առաջ-
նորդական գայու ռազմակինք, մարդուրդ-
եան ճաշին հայտուած չեն, մեր այս ը-
ստին մէկ զբանու տպացուցը. Կրտսեն
համարակի պիտի մէջ զանուած Յի
շաբի Առաջնորդներու յիշիները, որոց
մարդեւ հանգուզները մինչեւ բրենց վեր-
ջն շունչ տռաշնորդայան իշխանութեան
վարած են. Դ բաց տռեալ մէկ Երկու Ա-
ռաջնորդը՝ որք բանակ զարդու և բրու-
տ եւ աչ մէ ժաղովուան հայութ մեր-
օւած են Առաջնորդութեան:

Ա. Պարուց Կառիքարքական գոհին մշա-
րաց 400 տորթէ ի վեր յաջմարդուար պատ-
ճակարուած բազմութ են. մեր պարեկամբ
կրնաց ցաց տալ մեզ չիրի է մը՝ որոց տակ
հանգչող հպատակուոց մինչիւ ցման պատ-
րիքարքական իշխանութիւն վարած իրեն
— Անչուս ձի Ասորին և Յօվոս Օբոս
բիորքաց արտաքսուել մինչ բանուա-
ծանիքու և առաջ Շետեւաթիւն և ոչեւ-
կան արտիննընտիր Պատարի պար Խորի Տաւոն
Արրաջան Հոյցինի ընտրութիւնը առնելու
ժիշտու ուղանք չի ին Խնան ուրիշներ պա-
ւառացուն իւր Առաջնորդն ընարկու և
արտօնուելու առաջանքիւնը ննջում կրէ,
և իւր իրաւունքը փայելի ուղած առեւ
ննջում անհանգ զորկ եղած համարու իւ-
րաց ՚ի Ամենութիւնուն ըորդի զաւուաց
Առաջնորդը Արիու Մողումիւն և նայ տած ցեղ.
Եւ համար առաջ առաջ առաջ առաջ առաջ

Անը, Կերտէս Խափիսկոպօսի Խասցիւղէդ պ
բաժնեաւելուն համոր պգուցած զաւշ կտ-
ւառայնաց վրայ այց տոտիձան ձախորդ Հրա-
մայութիւն ընել կուտայ քնչը բարեկամ-
Նիկոլիցիոյ զաւասցին աւ այց կերուղիյ
պիտի վորուսի Գերը Կերտէս Խափիսկոպա-
սի հետ ըսկէ կուղիք որ առնեանողբառա-
կան Առաջնորդի վրայ սասացայը այդ փոր-
ձը մինչ չի ք ուղիր հուտառոյ թէ օրինա-
ւորութիւնը արձաւոցեալ զիզծութիւնըը
Երանեայ Թոզ Աղջ Փայլութիւնը բոլոր
գւառական Խոզովներն եւ գոյզ ընկ նը-
մին Առաջնորդները առնեանողբառակէ ընս-
թիւն Հրանտիկներ ողիկէ հեազնեաէ, եւ
պիտի հանչողներ որ Առաջնորդոց խնդր-
ութիւն նկատմամբ Առարիբարքարանի կրած
տադինաողը մրջափ կը նուազի առորդ փոր-
ձը զաւասին Առնեանողբառական Առաջնոր-
դութիւնը պիտի այց անցուաշտ Առուի
բարեկամ ձեզ հետ մահնոյ մեր մէջ որոց
կը կորօսու Աղջին ներկոյ պիտակը

22 մարտ 1871
Նիկողօսիքիտ
* * *

12 մարտ 1871 Կ. Պայտ
. . . Խմբագիր.

Գուռակաց մէջ Աստվածաբարդաց յա-
նուն հանրաթեան սղանն լոկ իրանց
անհնական շահուն կամ փառատիրո-
թեան համբոր խաղացով լիւառակար
գերեցը կործ Բնագլանց ճանօնք են
Սյու առաջնորդոց կարգին մէջ խիստ
քիչեցը բացառիկ կընան համարակլ

Համբական պաշտոններու մէջ
անհնական շահու կամ փառատիրո-
թեան խօսիլը, նոյն պաշտոննեց աը-
րանող բած որոշուարութեանց զահ-
ցառամիւն եւ ընդհանրութեան վը-
շառ կ'ենթագրել:

Այսուհետեւ առաջնական աշխատավորություն առ այս պատճենից առաջ կարգեն է, որք իրենց կետ նախատակի ընօրութ են ոչ թե համբու տիեզն նու իրատիան կաշնեն մը համաձայն յօդուտ մազափրեան բարոյական զարդացմանը նզնիլ այլ անձն նախան դժուծ չահռ. մը կամ փառաւ սկզբութեան համար առ առն խօսել կամ առ ոչինչ գրել ինչ որ իրենց չի նկատեց, ինչ որ համբութեան օդառակար կրնաց ըլլալը

Սրգոբեւ ոպազտ է խռասովանիլ որ
դուռառաց մէջ Առաջնորդք թէ աղ-
դասեր ըլլոն թէ ոնձնուսեր, ոչ զող-
դը կրնան փրկել ոչ այ կողծանել
երբ ժողովն ըդը իր հումքեան եւ հա-
ւաքանան շոշուն գիտակցութիւնը
ունենայ բայց գերազարդ ուրաց
ժողովութիւն այնպիսի վիճակի մը մէջ
կ' դատի, որ իր բարոյական անշօրա-
ժեամբը իրքիւ նորածին մնան կ' մը
կարօւ է խանգահակն եւ Ժրաշնան
մօր մը որ իրեն մնան կ' ամերիւ Այս
պատճառաւ է որ դուռառաց մէջ բա-
րի և ազգաներ Առաջնորդք օգուտ-
կար իսկ ոչ ազգաները պառակոր են
այս պատճառաւ, է որ անմոց կարեւո-
րութիւն քնծայիլով ընթերցազոց լը-
սելիքը ձանձրացնեւ է լուսնաց անմ

Եւզոտից մէջ պատահած լիբրէնն
ա՞յսքալը ծանօթ են ամենուն. Այս
անցից ՚ի շեռուառ դխուզներէն մէկն
են և տեղայն Արածնորդին գետ եր-
բէք ոնձնական օգս կամ ասելութիւն
մը չափեմ, հետեւ ըստոր ոյսօր ինչ որ
սիստ գրիմ: ազդասիրութենէ շարժ-
եալ սիստ զրիմ, Եւդակիոյ Արած-
նորդին բարեկամական դաս մը տարա-
ս համարն:

Աւդակիոյ մէջ վերջին ատէներս
ծագած խռովութեանց եւ պժառ-
չեանց սկիզբէն մինչև ցայտօր ըրած
հետազոտութեանց արդիւնքն եղաւ-
թէ եւ յակամոյ համար իլ թէ ոյն
ցարակի իրողութեանց մէջ Յակոբ վար-
դադիս բառուն մշտիսկ դեր մը
խաղացած է։ Յեշուա— Եղութեան
պատահանութէ իւ դա՞յն կանգան
պահեր, եղիսկոսութեանու եւ կուն-

քը վառաւոր նշան մը կօփելը հո-
մար սահշատաւ լինեց տանդ դէմ կը-
բավարէն չենք, և ինչ որ ալ Ելլայ ան-
տուրեր ենք ոյց մասին, առկայի չենք
ոչ իրար վարանիլ ըստու թէ ոյցաք
է ապամասունեց վարձատրել, և
ըստունէի մը համար մը ևս առաջ-
նարդի մը արժանաւորավեան մրակ
է յէ սորոց նշանն ալ իր սցոց ցած ար-
գիւնքն է և թէ ու է եւ գոկիսոյ առաջնոր-
դին բազմանատ, հարության արդին-
քը, — իր օրոքի տեղադն գոյրոցը քա-
նչըրը դոցուեցու և վերջին օդերս
ալ կոցուերս գուանդին մէջ բնկու իր
խարդաւանութեանց չնորդիւ, բայց
գա՞ւք Անձնու էր ըսկերութեան, իր
օրու Անձնանդքութիւնը երեսի վրայ
մնաց միջնիւ վերջին առենակու, իր օ-
րութը Անձնանդքութիւնը՝ զայն իրենց
վերջին առաւ և ու կարծու խոճայ խոճայաց
տառապելոց առ վեց դրա մեջ մեջ, թէ և
ու զայր կրտար վիճաք տմէն օք տեղա-
կան կուտավորութեան ժողովոց մէջ

զանեց, և հսկ հետք ապած խեղճ
քահանաից քով ողակուէ անպիները
շեգերիչ օրն ՚ի բան, և այլ եւ ոյլ
որանաւներսց հսկ խռնդ խել մը փու
զրյա մարզերու հայհօյս թիւնները եւ
քահանաից թէ անհարկութեամբ եւ
թէ յայտնագետ բրած նորուառեկուն
խօսքերը բահը

Օւազանդէ առ իր քու սբբագան
կիշումդ կը պահանջէ որ սէր եւ միա-
բանութիւն հաստատնա հովաական
իշխանութեանց տակ քանի ող և ողո-
վրչեան մէջ գաբանակ հիմն իւթափո-
թեան արկանները քու պարաւառա-
թիւնդ կը պահանջէ որ ազգին քայլ-
ուակն յառաջգիւմ թեան եւ ուստին
ծաւաթունը հօդ տանիս եւ ոյց նը-
պատակաւ կազմաւած ընկերութիւն-
ները բաժաներես եւ սպան ինուսեա-
լունք են ձեր պարագա կրոստոցէք ք
զանձք եւ յայտնէ մօզովաւթէք
թազ գարճապէտ զձողու միացն եւ
պիսերոպաւթեամին եւ պատանչան-
ներու այլ եւ բարի միշտակից պե-
րանդէ մերունք տանգելով եւ ա-

... ի բազմ պրոֆիլ քանիդ ակնելով
... խօսուցից, առայժմ այս չափու
առանձին համարելով կապուեմ և կը
միավորքմար Եւ գոհեց Աւտչնորդը իմ
այս անհինդ և ազդ ասիրուկն յար-
դաբներու արժէքը ճանհնուրով բառ
այնմ վարուի եւ ամենան համակրո-
մեանն արժ տնանոց. իսկ եթէ գործ-
ալ գատապարուի բնիք ացքը շորու-
անձի, մենք ալ գուռք պարի պիտի ըս-
տիսուինք զինքը իւր տեսն զարծ քե-
րազը Հրովարակ հանել և հասարա-
կութեան ծանօթացնել պայծա կի դա-
նէ առ ամօնայ գրաստանոց.

Տարածությունը 18 թուակ հե-

Այսոյն 12 ին Աւրբագ իրեկուն քա-
շացիւ Ազատականի բեռնակիրեները իշ-
տու խամփ գունդի ձի Ավարաչիսահնջի Յա-
րուեան Մարտիրոսը լու մը ծիծելով ըց-
առապատ կը ճշկեն զրեթէ գիւերուան և ամեր-
իկուրին մըջացները Խանին մէջ զտնուու
գանգուստ հայ վահառաւականներ անձյա-
կես տարեակ մը կը զրկեն Մարտ լուսի
գորագաներէն մէկուն զայտ վերցներու

նուն բայց խեղճէ կիսամեռ եղաւ, թշուն
բանուած, և զիտութիւնը չի կրնար բայտ-
ունը ։ Եւ ժամ եւսը լիզուն բայցուելով տա-
շումի մրցյալ կրնար ըստել թէ համարները
պիտ ծեծեցին Անդքադիս կառավարու-
թեան իմաց տրուելով համովները կը ձեր-
ակ ունեն, և կիրակին օր Հարամիրու կը
խսնանի վեց որինք ձերնույտ տառը հայտ-
ուրուս հառափարութեան համանու բա-
նեաներ կը զբանին, որք Անդքելոյն վորը
հնդիքնոց և գլուխը երկուք ընկույզ կը
զննեն ու միուսականը կառավարութեան կը
զբրին Կործն այս վիճակի մէջ կեցուծ է,
ու եռապնութեան սկսուած չէ ։ Աըսուի թէ
Մարտիրոսը խանին մէջ կզած դանդելի-
ուորդերը կը բանա ու զանդէ կը դաշնաց-
ւեիր համաներն ալ պրոյ համանելով կը
առնեն կը ծեծեն ։ Անէ իրօք պազութիւն
այ ըբած թիւն յիշեաւը զանի պատմելու
իշխանութիւնը կառավարութեան կիրայ-
ւե ոչ խանի համարներն ու Տիննենք կա-
ռավարութիւնն ինչ ընթեացը պիտի բան-
այս ուրագործներուն համար, եւ ինչպէս
պիտի վերջ առաջ այս պարզին, և արէն կի-
մացնենց Ազգը

ՀՈՅԱԼՑՈՒՄՆ ԱԶԿԱՅԻՆ ԿԵԴՐ. ՏՐՈՅ	
ԱՂԱՋԱԿ ՀՀ.	
ամսորդ Հրատարակութեան դռմարը	55200
Սեծագրափ. աղօյք	
Արահանց Դիոքէտին	23
Մարտիրոս Պետրոսեան	75
Գրիգոր Զահազցեան	75
» Զարբեան	75
Վաղոյրոս Կարապետին	75
Ալբայէ Խիչաչէ	23
Օսլակին Նըիզորեան	75
Շոյք Տովուտեան	75
Թուգուր Թումանեան	75
Առնահեն Բանեան	75

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԴՐԵՆԻ ԿԵՆՔ. ՏԵՐՑ

Գումար 88 939
23 մայս 1871
Վայովիլու

